

ESCHER

Op reis - Escher's Journey

ESCHER OP REIS - ESCHER'S JOURNEY

5

Introductie | Introduction

Kris Callens

11

Italië als inspiratie voor de kunst van M.C. Escher |

Italy as inspiration for the art of M.C. Escher

Federico Giudiceandrea

Catalogus | Catalogue

30

Jong geleerd | What's learned in the cradle...

40

Een kunstenaar ontwaakt | An artist awakens

54

Geluk in Italië | Happiness in Italy

86

De wereld naar zijn hand | The world in his hand

112

Rome bij nacht | Rome at night

124

Innerlijke werelden | Inner worlds

182

Chronologie | Chronology

186

Bibliografie | Bibliography

JONG GELEERD

Maurits Cornelis Escher wordt in 1898 geboren in Leeuwarden. Zijn liefde voor tekenen openbaart zich snel. Al op de middelbare school kan hij opmerkelijk goed tekenen en dat doet hij graag en veel. Maurits groeit op in een welgesteld ingenieursgezin. Zijn ouders geven hem alle vrijheid om zich te ontplooiën. Tijdens zijn jeugd laten zij hem kennismaken met verschillende onderwerpen en activiteiten. Thuis in de timmerkamer, maar ook tijdens reizen en dagtochtjes. Op de middelbare school heeft Maurits het niet makkelijk. Hij vindt het er 'afschuwelijk' en haalt, behalve voor tekenen, slechte cijfers voor alle vakken. Maurits zakt voor zijn eindexamen. Toch kan hij uiteindelijk gaan studeren. Zijn ouders willen dat hij architect wordt, maar Maurits wordt liever kunstenaar.

M.C. Escher als kind | M.C. Escher as a child, 1902-1903.

WHAT'S LEARNED IN THE CRADLE...

Maurits Cornelis Escher was born in 1898 in Leeuwarden. His love for drawing was evident from an early age. He could already draw remarkably well while at secondary school: he enjoyed it and was very productive. Maurits grew up in a wealthy family of engineers. His parents gave him all the freedom to develop his talent. Throughout his childhood they made every effort to educate him and show him as much as possible, not only at home in the carpentry room, but also during holidays and day trips. Maurits did not find it easy at secondary school. It was 'horrible' and he scored low marks in all his subjects except for drawing. Although he failed his final exams, he was eventually accepted as a college student. His parents wanted him to become an architect, but he had his heart set on becoming an artist.

Het Prinsessehof in Leeuwarden, ca. 1902.
The Prinsessehof in Leeuwarden, c. 1902.

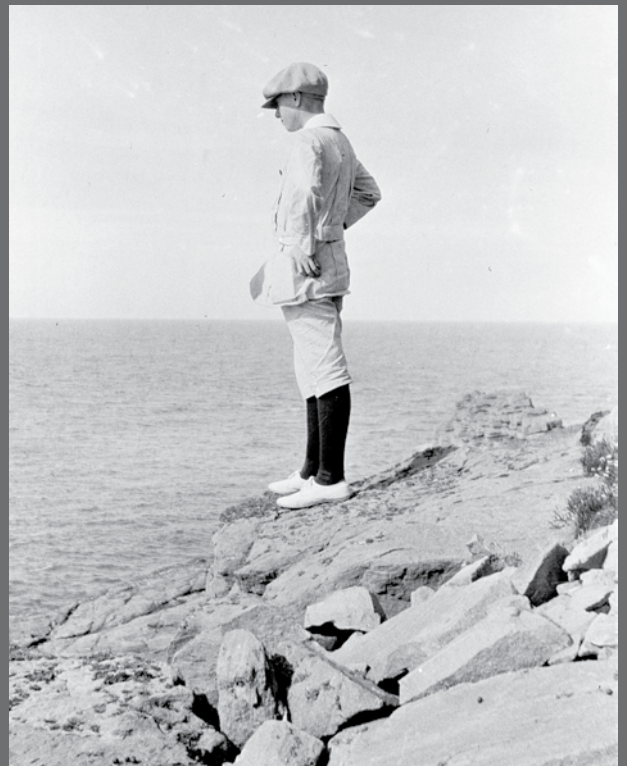

Moeder en vader Escher | M.C. Escher's mother and father, 1924.

Het gezin Escher is ondernemend en avontuurlijk. Maurits, koosnaam 'Mauk', is de jongste van vijf zoons die in weelde opgroeien. Het gezin gaat regelmatig op vakantie, wat voor die tijd vrij ongebruikelijk is. Vader Escher geeft zijn zoons een breed georiënteerde opvoeding. De jonge Maurits speelt cello en piano, krijgt timmerles en leert houtbewerken. Op het dak van hun villa heeft vader Escher zelfs een sterrenkijker laten installeren. Op zijn vijftiende gaat Maurits voor het eerst naar het buitenland. De Eschers reizen via de Bretonse kust naar Parijs. Dat maakt grote indruk. Maurits legt met zijn pas gekregen camera alles vast.

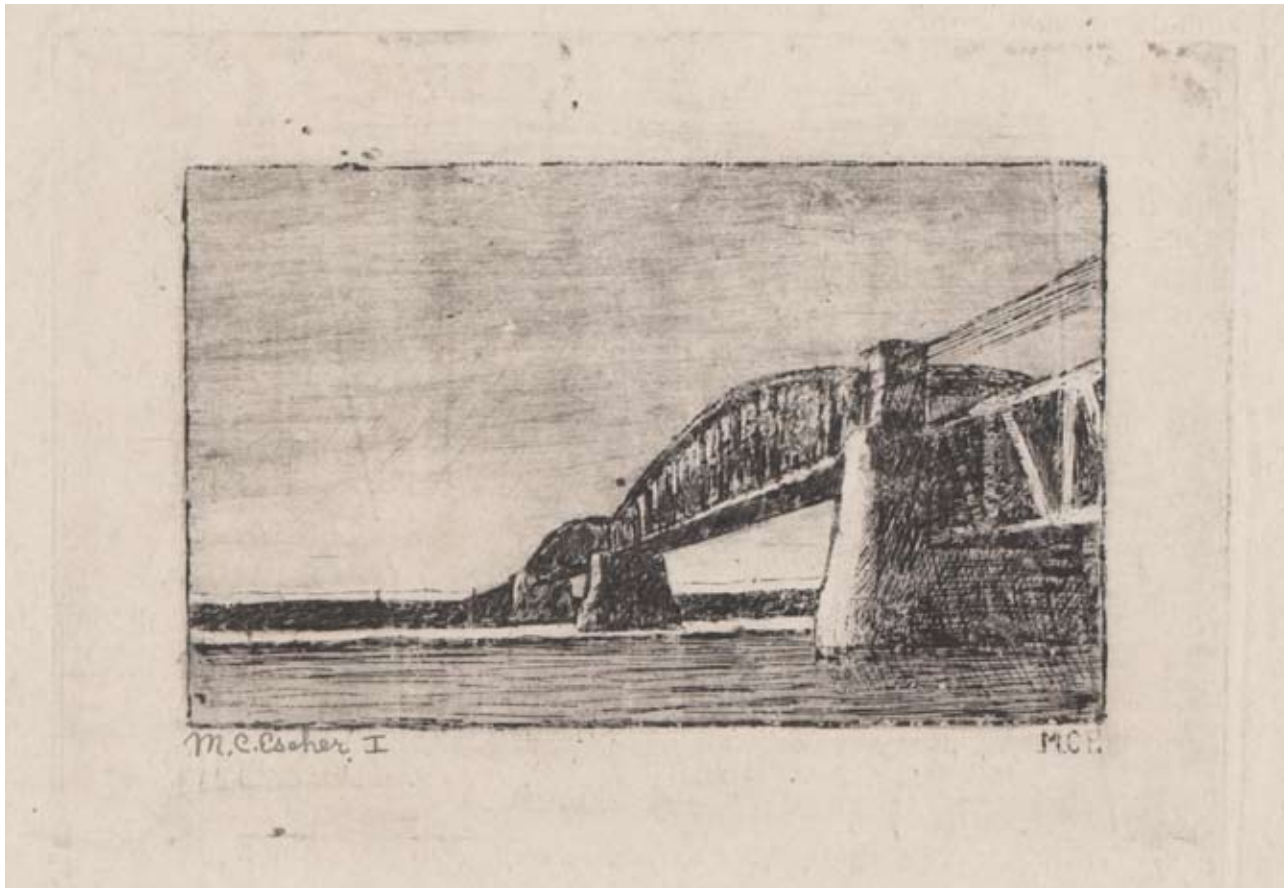

Eiffeltoren met uitzicht op het Trocadero, 1913.
Eiffel Tower with view on the Trocadero, 1913.

M.C. Escher aan de Bretonse kust, 1913.
M.C. Escher at the Breton coast, 1913.

The Escher family was enterprising and adventurous. Maurits, nicknamed 'Mauk', was the youngest of five sons who grew up in comfort. The family went on regular holidays, which was quite unusual for that time. Father Escher gave his sons a broad education. The young Maurits attended lessons in piano and cello, carpentry and woodworking. He even had a telescope installed on the roof of their villa. Maurits went abroad for the first time when he was fifteen years old. The family travelled along the coast of Brittany to Paris. That made a great impression. Maurits documented everything with the camera he had recently been given.

Cat. 1

Spoorbrug over de Rijn bij Oosterbeek | Railway Bridge, Oosterbeek (6), 1917

Ets op papier (eerste staat) | etching on paper (first state), 86 x 123 mm

De spoorbrug over de Rijn bij Oosterbeek is voor Maurits een dankbaar onderwerp. Hier tekent Maurits het bouwwerk vanaf de spoordijk. Hij werkt het onderwerp uit in een ets, een diepdruktechniek die hij van de Arnhemse graficus Stegeman leert. Het arbeidsintensieve etsen bevalt Maurits echter niet. Hij blijft liever in linoleumsnede werken.

The railway bridge over the Rhine near Oosterbeek was a fruitful subject for Maurits. Here he sketched the building as seen from the railway embankment. He developed the drawing into an etching, a gravure printing technique he learnt from the Arnhem graphic artist Stegeman. But the labour-intensive etchings were not for Maurits. He preferred to work with linocuts.

Cat. 2

Zelfportret | Self-Portrait (24), 1918

Linoleumsnede op papier | linocut on paper 143 x 113 mm

Maurits vindt zijn eerste onderwerpen dicht bij huis. Hij maakt onder andere meerdere zelfportretten, die hij doorgaans uitwerkt in linoleumsnede. Linoleumsnede is een techniek waarbij de afbeelding uit een stuk linoleum wordt gesneden. De resterende delen worden vervolgens afgedrukt. Maurits experimenteert al vroeg met deze techniek. Zo drukt hij dit zelfportret met twee platen: een voor lichtblauw en een voor donkerblauw.

Maurits found his first subjects close to home. Among other things, he made several self-portraits, which he usually worked out in linocut. In the linocut technique the image is cut into a piece of linoleum. The remaining areas are then printed. Maurits experimented early on with this technique. He printed this self-portrait with two plates: one for light blue and one for dark blue.

Cat. 6
Witte poes | White cat (28), 1919
Houtsnede op papier | woodcut on paper, 166 x 166 mm

In Haarlem gaat Maurits op kamers. Daar vindt hij veel oefenmateriaal in zijn naaste omgeving. Zo gebruikt hij familie en huisgenoten regelmatig als model en tekent hij de spullen in zijn kamer. Ook krijgt hij van zijn hospita een witte poes cadeau, die hij meerdere keren vastlegt. Deze poezenprent blijft niet onopgemerkt. Twee maanden later wordt de houtsnede gepubliceerd in weekblad *Eigen Haard*.

Maurits took up lodgings in Haarlem. There he discovered a lot of practice material in his immediate surroundings. He regularly had his family and housemates pose for him and he sketched the things in his room. He had been given a white cat by his landlady, of which he made several studies. This cat print did not go unnoticed. Two months later, the woodcut was published in the weekly magazine *Eigen Haard*.

Cat. 7
Wolken boven de kust
Clouds over the coast (41),
1919 of | or 1920
Linoleumsnede op papier |
linocut on paper
520 x 287 mm

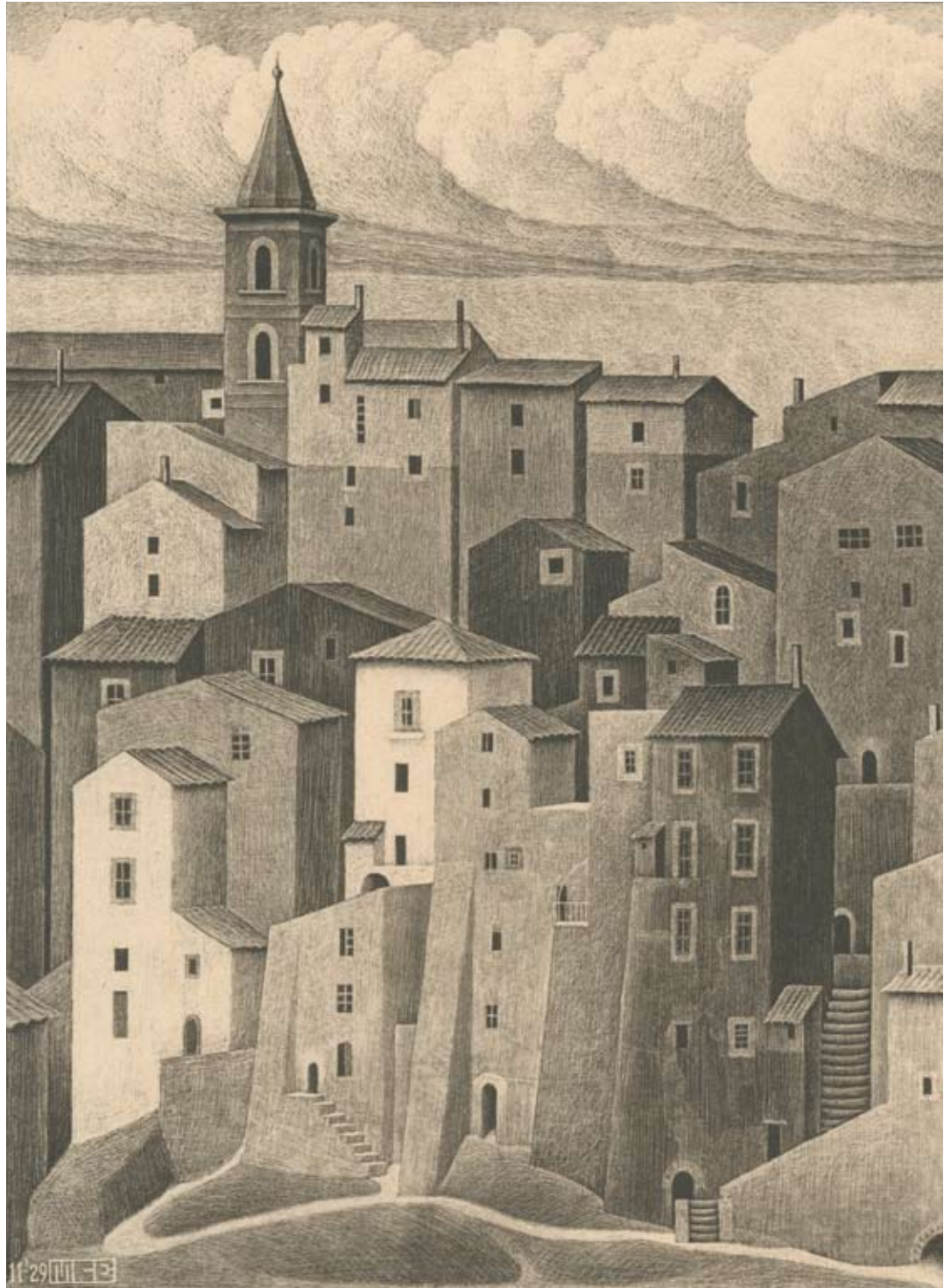

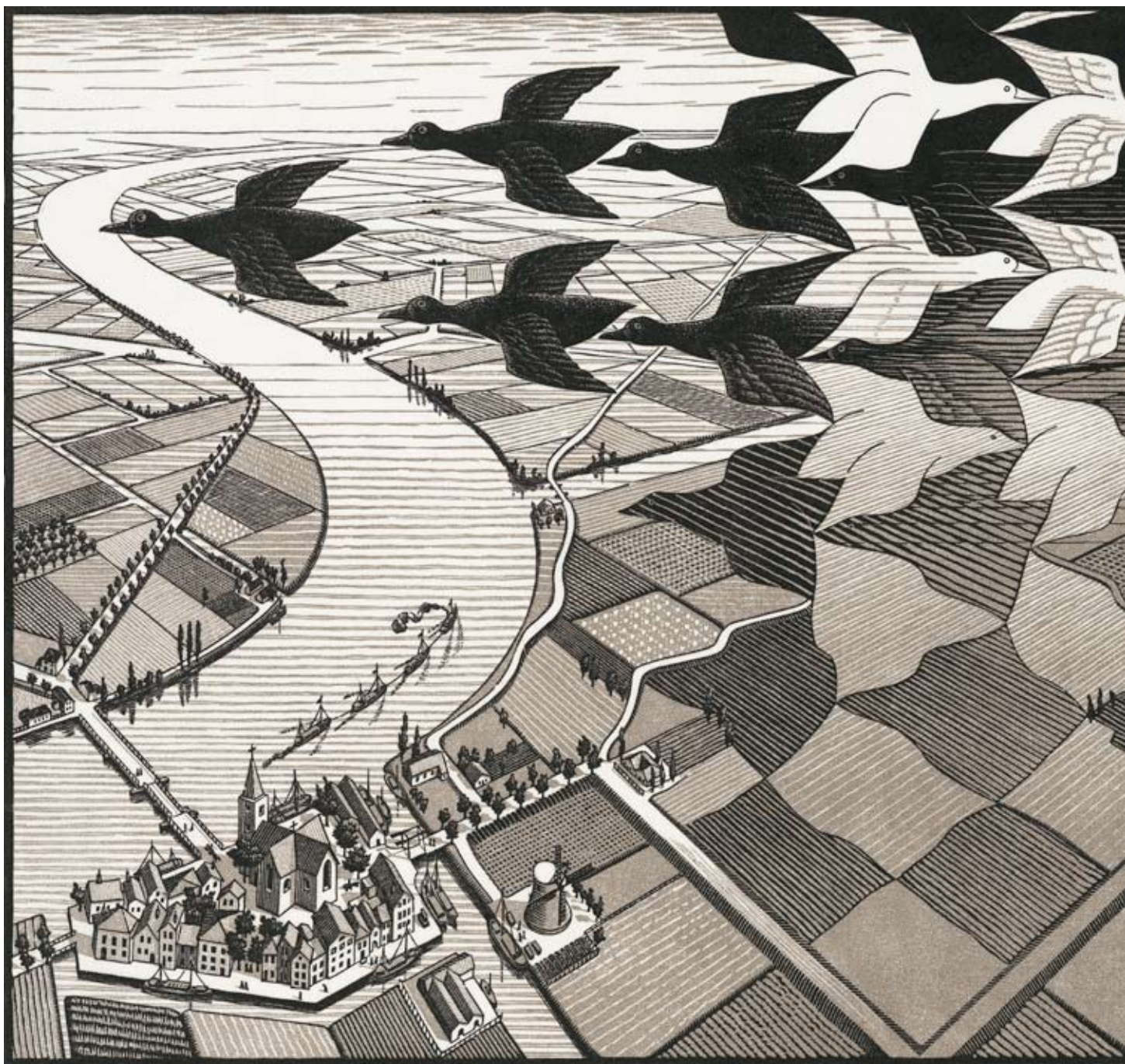
Cat. 18
Fara San Martino, Abruzzi (119), 1928
Houtsnede op papier | woodcut on paper, 446 x 582 mm

Een van Eschers favoriete gebieden is de Abruzzen, een onherbergzame streek in Midden-Italië. Deze houtsnede maakt hij na zijn eerste Abruzzenreis, in het voorjaar van 1928. De bergachtige streek figureert in meerdere prenten, waarin Escher volop experimenteert met arceringen, lijnen en texturen. Ook maakt hij een grote hoeveelheid tekeningen waaruit hij nog jaren zal putten.

Abruzzo, an inhospitable region in central Italy, was one of Escher's favourite places. He made this woodcut after his first trip to Abruzzo in the spring of 1928. This mountainous region appears in several prints, in which Escher experimented with crosshatching, lines and textures. He also made a substantial number of drawings that he would use as source material for years to come.

Cat. 19
Genazzano, Abruzzi (127), 1929
Lithografie op papier | lithograph on paper, 268 x 196 mm

Cat. 69
Dag en nacht | Day and Night (303), 1938
Houtsnede op papier | woodcut on paper, 391 x 677 mm

Het fascineert Escher dat het menselijke brein zijn vlakvullingen niet in zijn geheel kan waarnemen: we kijken altijd óf naar de zwarte vogels óf naar de witte. Dat gegeven verbindt hij aan de even onlosmakelijk aan elkaar verbonden dag en nacht. Vrienden en kennissen vinden de prent aanvankelijk maar 'eigenaardig'. Toch wordt het uiteindelijk een van Eschers bestverkopende prenten: in totaal drukt hij er ruim 650 van af.

It fascinated Escher that the human brain couldn't perceive his tessellations in their entirety: we always look either at the black birds or at the white ones. He connected this to the fact that day and night are similarly inextricably linked. At first, friends and acquaintances thought the print was 'peculiar'. Nevertheless, it would eventually become one of his best-selling works: in total, he printed more than 650 copies.

Cat. 76
Andere wereld | Other World (348), 1947
Houtgravure op papier | wood engraving on paper, 318 x 261 mm

Wat de kijker ziet als een wand, vloer of plafond is afhankelijk van de context, realiseert Escher zich. In deze prent werkt hij deze 'ontdekking' voor het eerst verder uit door de omgeving van alle kanten tegelijk te tonen. De vogel keert regelmatig terug in Eschers prenten. Het is een beeldje van de Perzische 'menvogel' Simurgh, een huwelijkscadeau van zijn vader.

Escher realised that what the viewer sees as a wall, floor or ceiling is determined by the context. In this print he worked out this 'revelation' for the first time by simultaneously depicting the surroundings on all sides. The bird regularly returns in Escher's prints. It is a statue of a Simurgh, a Persian 'man-bird', a wedding gift from his father.

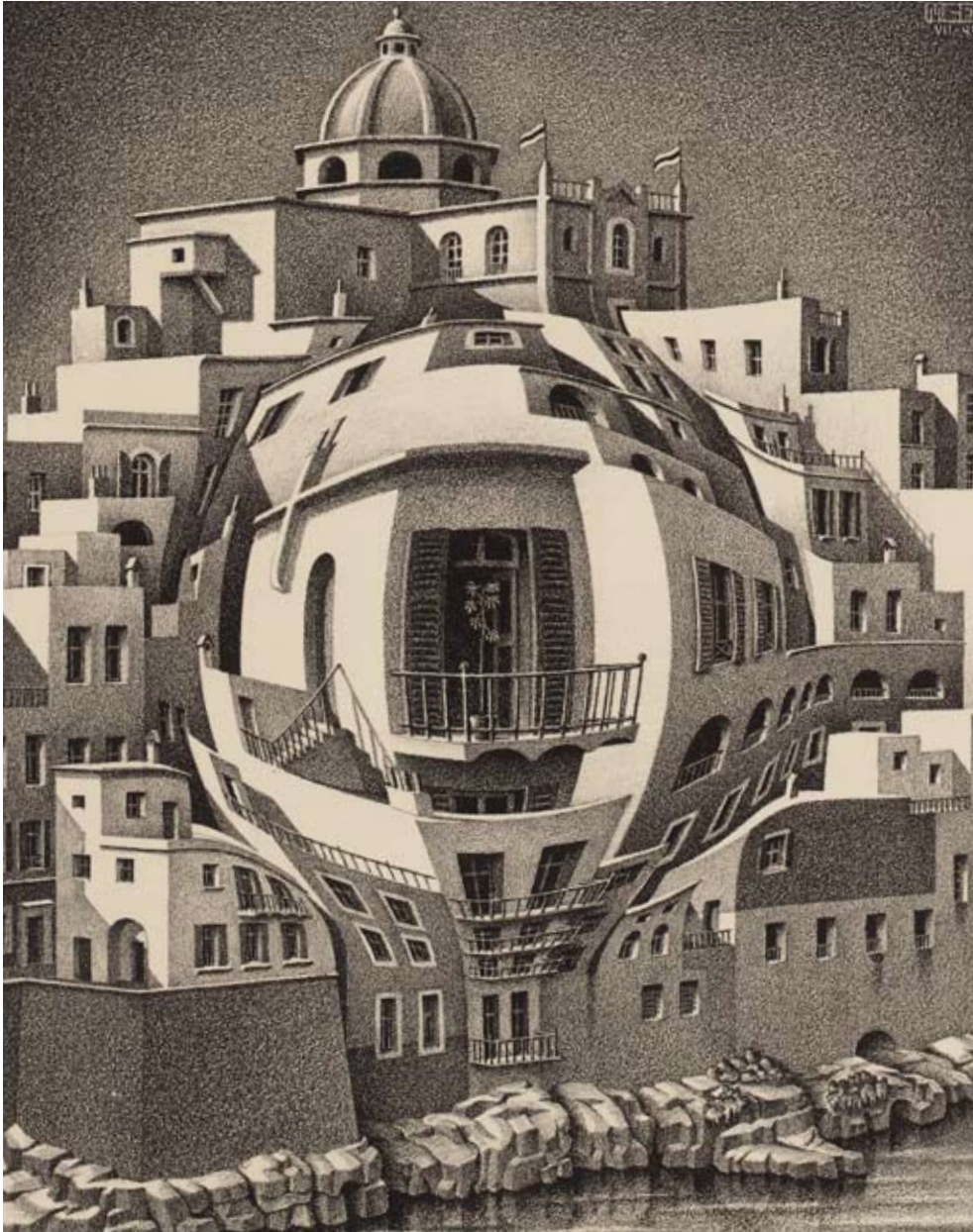
Cat. 77

Hol en bol | Convex and Concave (399), 1955

Lithografie op papier | lithography on paper, 275 x 335 mm

Een mathematicus brengt Escher op het idee van zijn 'holderdebolder-prent', zoals hij deze zelf noemt. Escher keert hier een Mediterraans aandoend bouwwerk op duizelingwekkende wijze binnenstebuiten. Links rijzen de vormen omhoog, terwijl dezelfde vormen aan de rechterkant worden gezien als dieptes. In het middendeel komen de holle en bolle zienswijzen met elkaar in conflict.

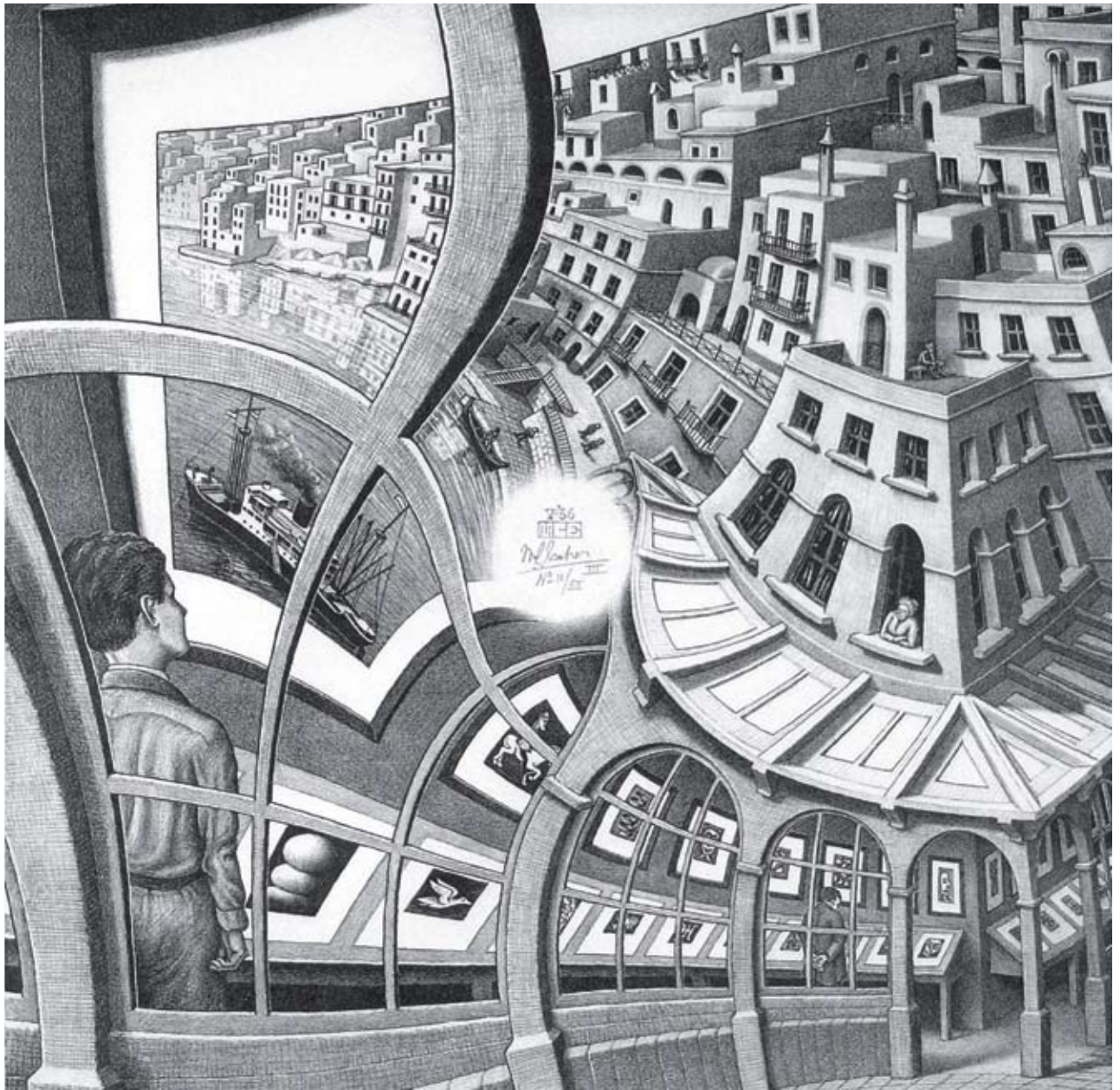
A mathematician steered Escher towards the idea of his 'topsy-turvy print', as he himself called it. Here, Escher turned a Mediterranean-style building inside out in a dizzying manner. On the left the shapes rise up, while the same shapes on the right side are seen as depths. The concave and convex viewpoints in the centre are brought into conflict.

Cat. 80
Balkon | Balcony (334), 1945
Lithografie op papier | lithograph on paper, 297 x 234 mm

Escher probeert op allerlei manieren de platheid van het papier te doorbreken. In een poging zijn eigen streven belachelijk te maken, maakt hij deze prent gebaseerd op een Maltese kuststad. Hij wil het doen lijken alsof de prent van achteren een 'vuistslag' heeft gehad, schrijft hij. Tot zijn teleurstelling blijft het papier echter plat en is het resultaat 'de illusie van een illusie'.

Escher tried to overcome the flatness of paper in many ways. He made this print based on a Maltese coastal city as an attempt to poke fun at his own efforts. He wrote that he wanted to make it appear as if the print had been 'punched' from behind. However, to his dismay the paper remained flat and the result is 'the illusion of an illusion'.

Cat. 81
 Prentententoonstelling | Print Gallery (410), 1956
 Lithografie op papier | lithograph on paper, 319 x 317 mm

Ruim tien jaar na *Balkon* baseert Escher deze prent op hetzelfde Maltese kuststadje. Met een complex draaiende vervorming laat Escher een jongeman in een galerij kijken naar een prent waarop de galerij uiteindelijk zelf staat afgebeeld. 'Zoiets raars heb ik, geloof ik, van mijn leven nog niet gemaakt', schrijft Escher aan zijn zoon. 'Misschien ben ik niet ver verwijderd van Einsteins gekromde heelal.'

More than ten years after making *Balcony*, Escher based this print on the same Maltese coastal town. Escher used an intricate rotating distortion to portray a young man in a gallery looking at a print in which the gallery itself is ultimately depicted. 'I believe this is the strangest thing that I've made in my life up until now', wrote Escher to his son. 'Maybe I am not far removed from Einstein's curved universe.'

FRI
ESM
USE
UM

Het werk van M.C. Escher wordt over de hele wereld bewonderd en beschouwd als beeldbepalend voor de twintigste eeuw. Dit boek opent de deuren naar zijn verbeeldingskracht en verkent de grenzen van zijn persoonlijke en artistieke ontwikkeling. Reis mee met Escher vanuit zijn Nederlandse geboortestad Leeuwarden naar Zuid-Europa, zie Italië door zijn ogen en volg zijn voetsporen door de imaginaire werelden waarmee hij later beroemd werd. Een ontdekkingstocht om steeds opnieuw te maken.

M.C. Escher's work is admired all over the world and is considered to be an icon of the twentieth century. This publication opens the doors to his imagination and explores his personal and artistic development. Travel with Escher from his Dutch hometown of Leeuwarden to southern Europe, see Italy through his eyes and tread in his footsteps through the imaginary worlds for which he became famous. A voyage of discovery to make time and time again.

Design by: Luca Centofante

9 789462 582750

WWW.WBOOKS.COM